

PARCUM

Gedachtewisseling her- en nevenbestemming parochiekerken

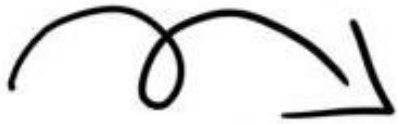
Vlaams Parlement
Commissie Wonen en Onroerend Erfgoed
20 februari 2020

Jonas Danckers
Dimitri Stevens

PARCUM, museum en expertisecentrum voor religieuze kunst en cultuur

Centrum voor
Religieuze Kunst
en Cultuur vzw

Vanaf 2020 gaan wij verder
onder een nieuwe naam

PARCUM

PARCUM

Religieus erfgoedveld in beweging...

Kerkenbeleidsplannen

- 2004 kerkfabrieken regionale bevoegdheid
- 2011 nota Bourgeois toekomst parochiekerken
- 2015 verplichting kerkenbeleidsplan voor premies beschermde en subsidies niet-beschermde parochiekerken
- Visie bisdommen: pastorale plannen als basis
- Overleg kerkelijke en burgerlijke overheid en participatie cruciaal
- Een afgerond kerkenbeleidsplan in 185/300 gemeenten

Agentschap
Onroerend
Erfgoed

KERKENBELEIDS- PLANNEN

Inspiratienota / 22.02.2017

kerkenbeleidsplan

MEDEGEBRUIK

NEVENBESTEMMING
"in de tijd"

Onttrekking
aan de eredienst

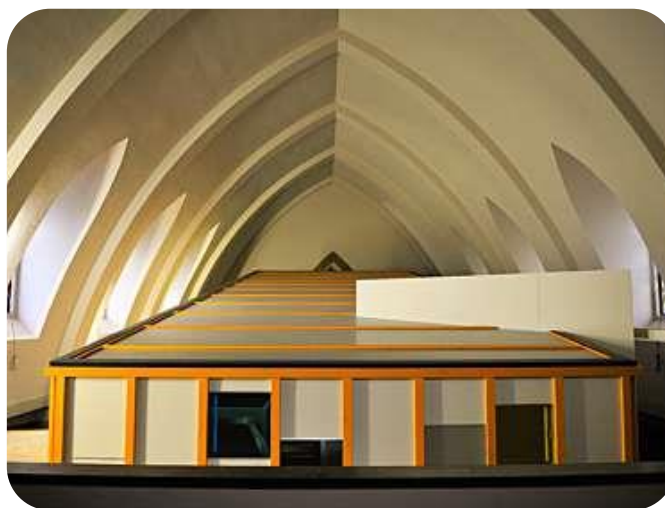
HER-
BESTEMMING

PAROCHIEKERK

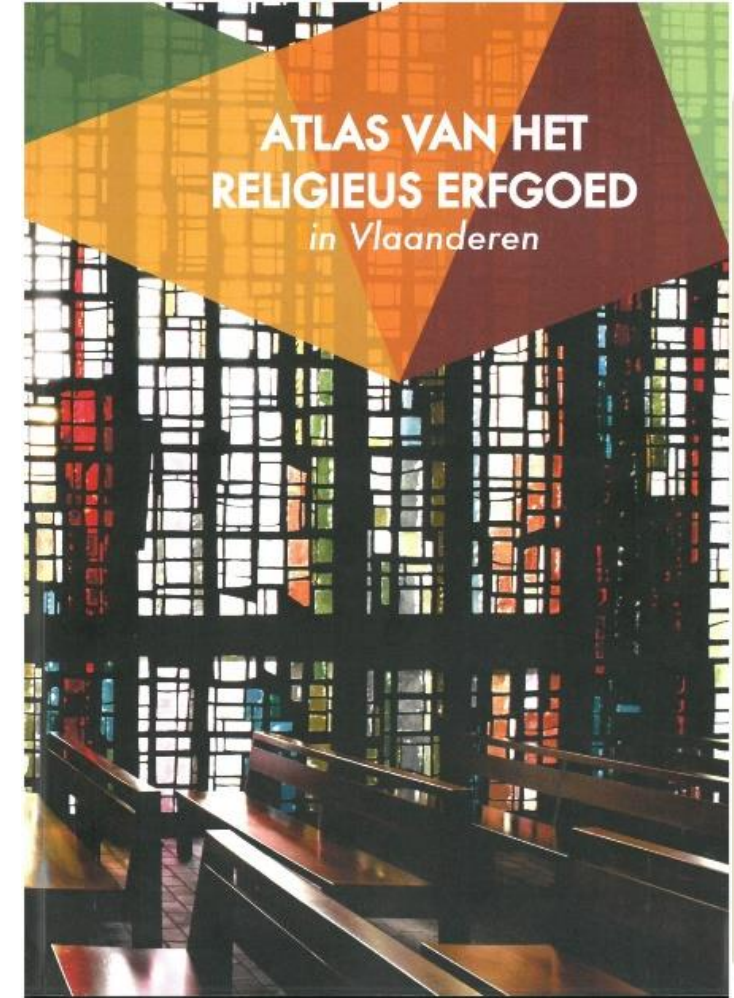
NEVENBESTEMMING
"in de ruimte"

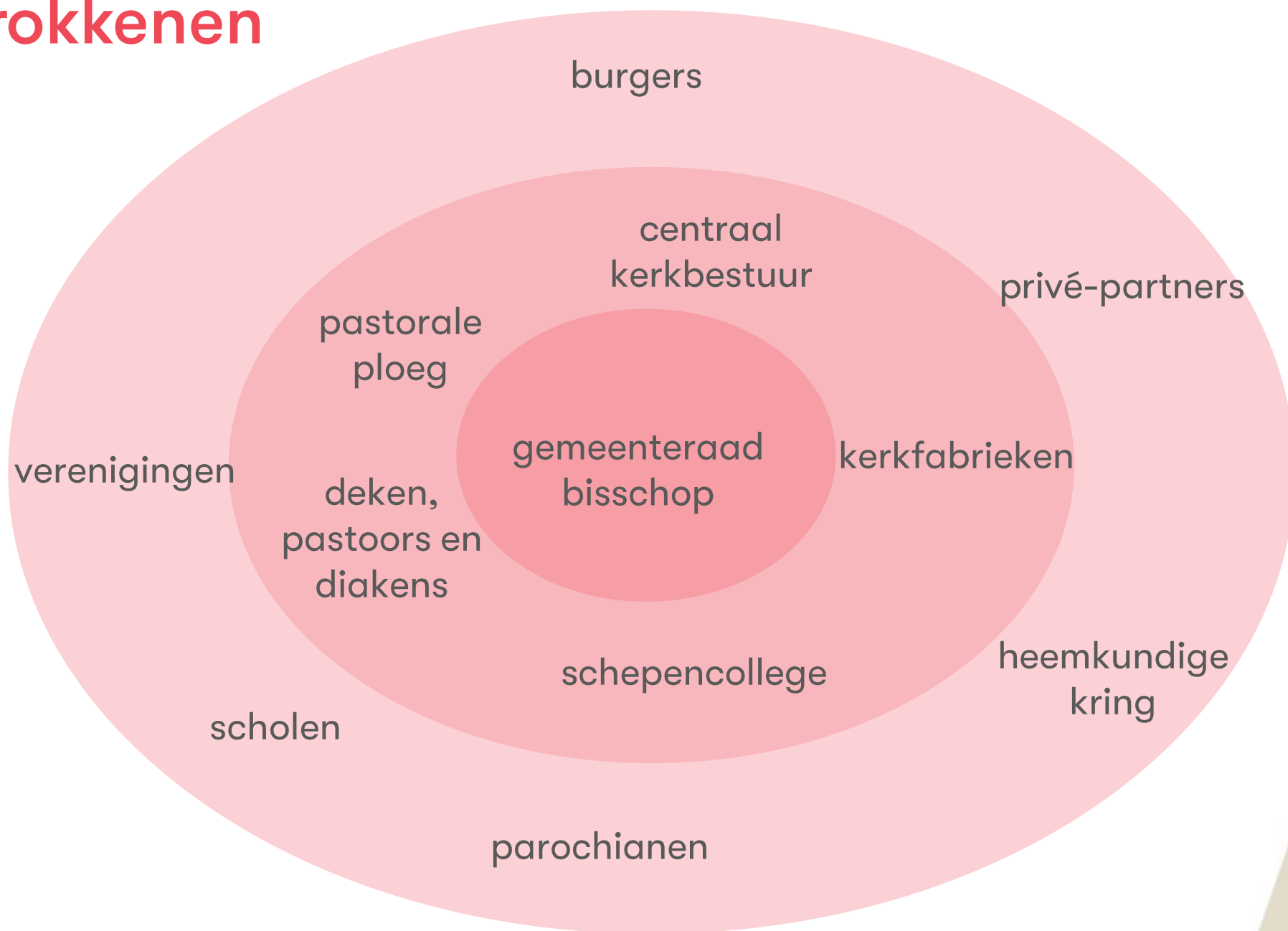
PARCUM

Stand van zaken 2020

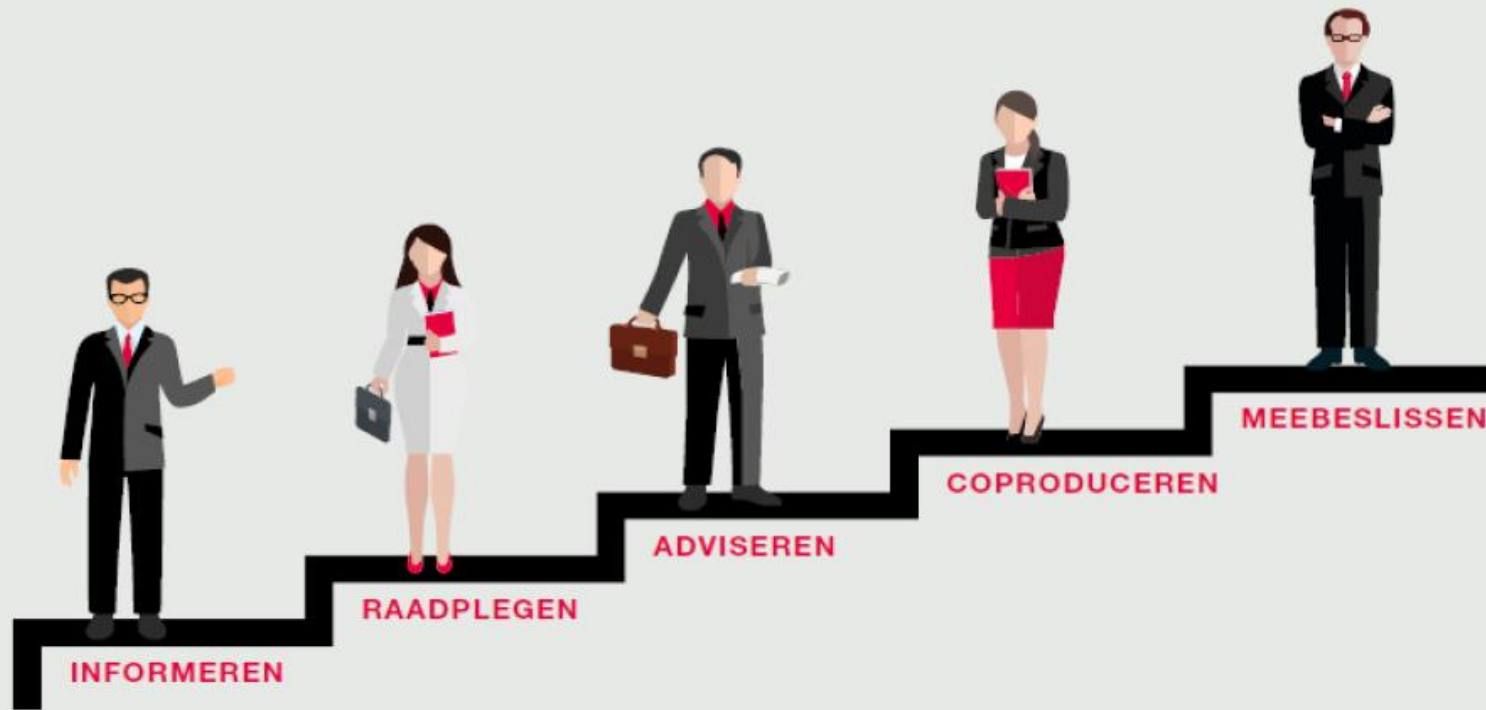
- 1786 parochiekerken - 129 bijgebouwen (annex, kapel)
- 73 onttrokken aan de eredienst sinds 2013
- 35 (eenvoudige) herbestemmingen
 - Sociaal-culturele invulling met publiek karakter
 - Onderwijs (5) en erkende eredienst (6)
- 2016 start 'Projectbureau Herbestemming Kerken'
- Trend in kerkenbeleidsplannen: ca. 1/3 aangeduid voor neven- of herbestemming

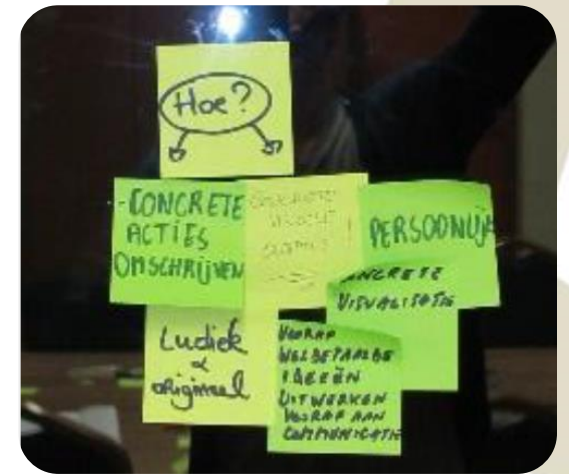
Betrokkenen

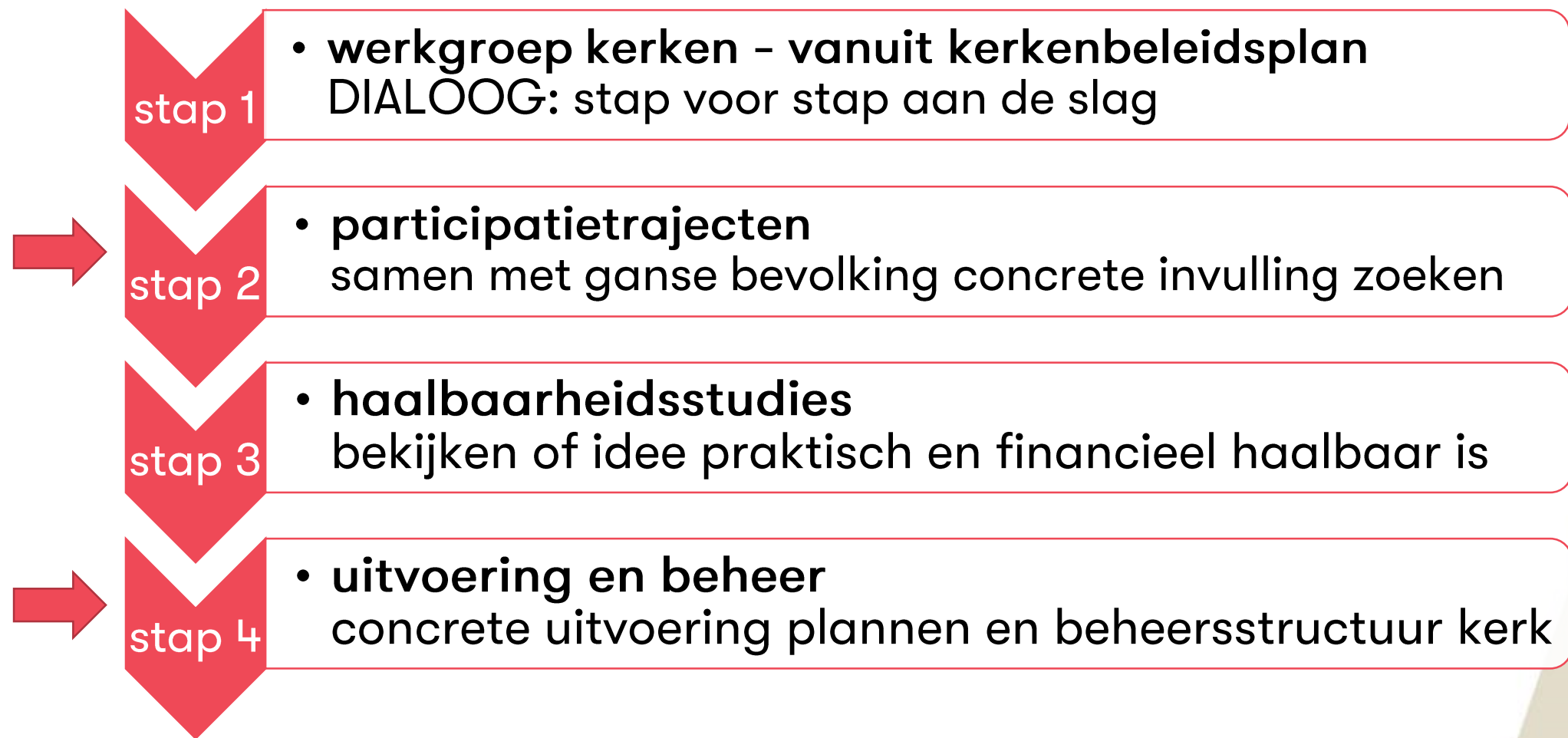
Participatie cruciaal !

- World-café
- Brainstorm
- Ontwerpend onderzoek
- ...

Stappenplan implementatie kerkenbeleidsplan

Draagvlak creëren!

Handelingskader PARCUM, expertisecentrum

WAT Stand van zaken Plannen	WIE en HOE Draagvlakcreatie Concretiseren	WAAR NAARTOE Meer betekenis Positieve dynamiek
ONROEREND Kerkenbeleidsplannen	PARTICIPATIE EN COCREATIE ARCHITECTURALE HAALBAARHEIDSSTUDIE	‘HERDENKEN’ KERKEN EN KLOOSTERS Valorisatie, medegebruik, nevenbestemming en herbestemming
ROEREND Inventaris	WAARDEREN SELECTEREN Verhaal en betekenis	BEWAREN en ONTSLUITEN Verhaal, in situ, museaal, openstellen, depot
IMMATERIEEL Verhalen, tradities, gebruiken Processies	BORGEN Documenteren Erfgoedzorgplan	LEVENDE TRADITIE Hedendaagse invulling Brede erfgoedgemeenschap

Netwerk en samenwerking

Erfgoedcellen en
IOED's - Intergemeentelijke onroerenderfgoeddiensten

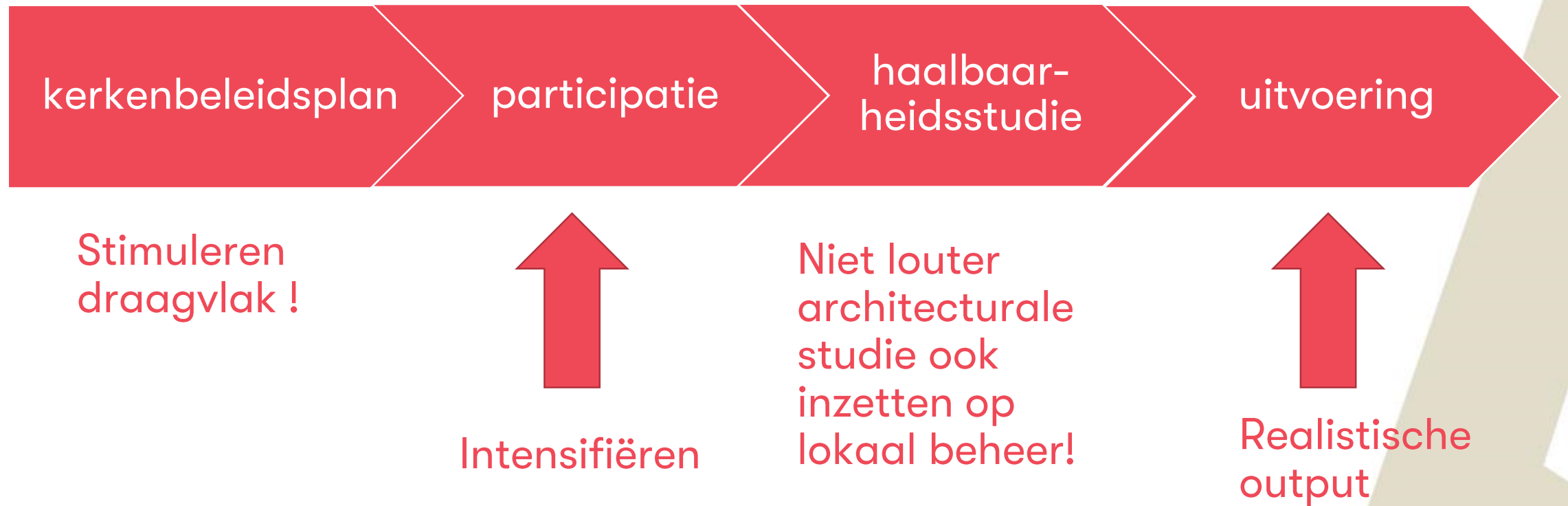

Lokale besturen, streekintercommunales en provincies

Bisdommen, Monumentenwacht, erfgoedorganisaties,
Open Kerken, Projectbureau Herbestemming kerken,
vrijwilligers ...

Neven- en herbestemming van kerken

Participatie én beheeraspecten in één proces
Onroerend, roerend en immaterieel samen

Neven- en herbestemming van kerken

- Nood aan procesbewaking en afstemming van acties
- **PARTICIPATIE** > draagvlak is cruciaal
- Stap voor stap naar uitvoering, niet wachten op grote plannen
- Grote architecturale ingreep niet altijd nodig: ook testfases, tijdelijke invulling en openstellen stap vooruit
- **BEHEER** > nood aan focus op verbreding draagvlak en beheerformules
 - vb. erfpacht, PPS, stichting, vzw-wetgeving, coöperaties, etc.
- Financiële stimuli nodig voor **begeleiding proces**
 - cf. versnipperde bevoegdheden

